

زکاة العلم نشره

گروه تولید محتوای "زکات علم"

سرگروه های آموزشی
معاونت آموزشی مدیریت آموزش و پرورش شهرستان اقلید

دستور زبان فارسی ششم

این محتوا به صورت درسنامه و برای دانش آموزان و
آموزگاران پایه ی ششم تهیه شده است.

بدون شک نظرات ارزشمند شما به ما در تولید
محتوای کامل تر کمک خواهد کرد.

تهیه کنندگان:

سمیرا صادقی، شهلا فروزانفر، صدیقه ابراهیمی، مریم فخری
، سمیه موسوی، زهرا فرجیانی، بهاره نامداری

دی ماه ۹۹

به نام خدا

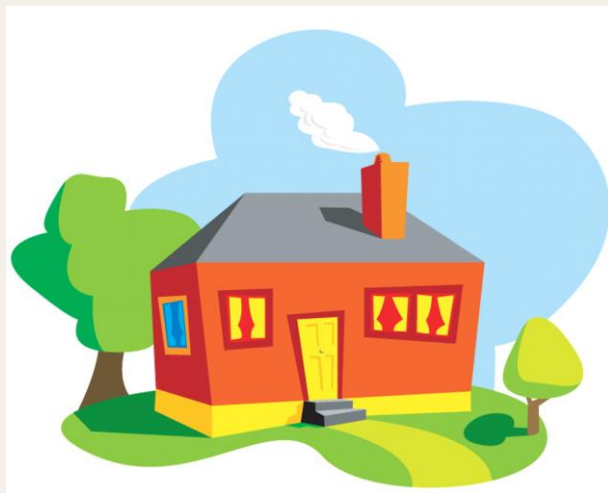
جمع در زبان فارسی

دانش زبانی درس چهارم فارسی ششم

به این تصاویر توجه کنید

مفرد

درخت

پسر

خانه

طفل

اگر اسم بر یک فرد یا چیز دیگر دلالت کند، آن را مفرد می گویند. مانند:
درخت، گل، سنگ

درخت

خانه

حشره

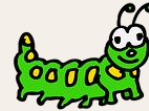
جمع

درختان

خانه ها

حشرات

اگر اسم بر پیش از یکی دلالت کند ، آن را جمع می گویند. مانند: درختان، گل
ها ، سنگ ها

نکته ها

۱. علامت جمع در زبان فارسی «ها» و «ان» می باشد که به کلمه های مفرد اضافه میشود.
مانند: کتاب ها ، مردان

۲- برای جمع بستن تمام کلمه های فارسی می توان از «ها» استفاده کرد. مانند: درها -انسان ها

۳. اگر در آخر اسمی «ه» بیاید، هنگام جمع بستن با «ان» حرف «ه» برداشته و به جای آن حرف میانجی
«گ» را می گذاریم. مانند :

واژه + ان = واژگان

پرنده + ان = پرندگان

۴- کلمه هایی که به «الف» یا «واو» ختم می شوند هنگام جمع بستن با «ان» جمع ، حرف «ی» اضافه می شود. مانند:

دانا + ان = دانایان   هنرجو + ان = هنرجویان

۵. در نام مکان ها ، علامت «ان» نشانه ی جمع نیست. مانند : **تهران** ، **کیوان**

۶. هر «ان» ی که در آخر کلمه بیاید ، نشانه ی جمع نمی باشد . گاهی «ان» بر مفهوم زمان و یا مکان دلالت دارد.

مانند: **بهاران** (هنگام بهار)   **کردستان** (محل سکونت مردم کرد)

۷. برای جمع بستن بعضی از کلمه هایی که از زبان عربی وارد زبان فارسی شده اند ، از «ات» استفاده می کنیم. مانند: حشره + ات = **حشرات**

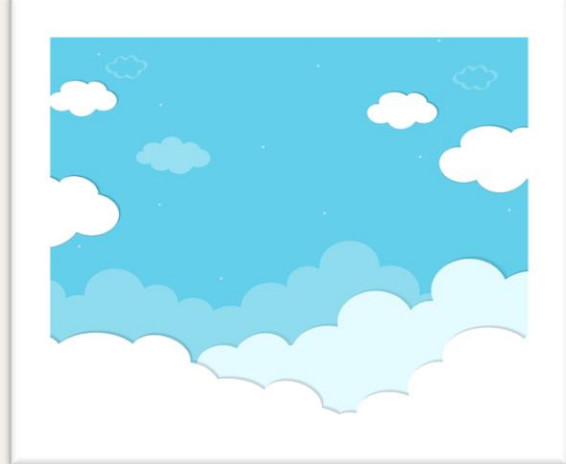

~~اژدها~~

شکلات

آسمان

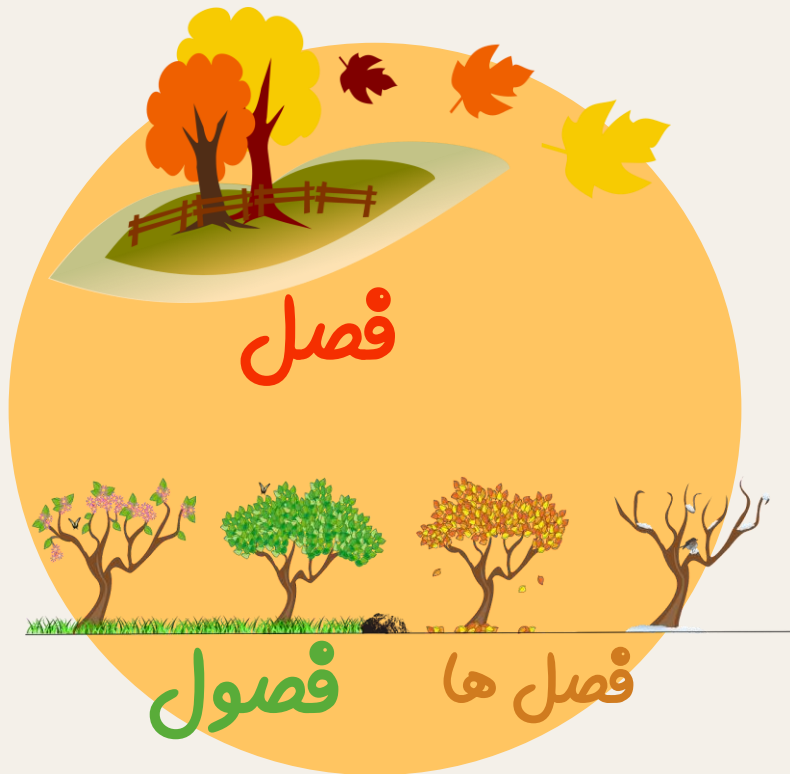
۸. هر گاه « ان » را از انتهای کلمه برداریم باید مفرد آن باقی بماند. در غیر این صورت «ان» نشانه ی جمع نیست. مانند: **بستان**

در این کلمات اگر "ان" را حذف کنیم کلمه معنی ندارد بنابراین این کلمات جمع نیستند و نشانه ی جمع در آن ها مربوط به خود کلمه است.

به این تصاویر توجه کنید

طفل

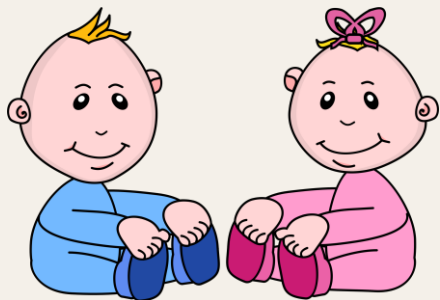
فصل

فصول

فصل ها

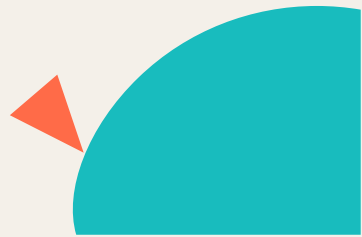
مساجد

اطفال

طفل ها

جمع مکسر

بعضی از کلمه ها در زمان جمع بستن هیچ علامت مشخصه ای ندارد ، بلکه در شکل مفرد آن تغییراتی ایجاد می شود . البته این گونه جمع بستن مخصوص زبان عربی است و هیچ ربطی به زبان فارسی ندارد .

جمع	مفرد
آداب	ادب
تصاویر	تصویر
مدارس	مدرسه
اطفال	طفل

اسم جمع

خاندانہ

لشکر

گہ

تعریف اسم جمع :

اسمی است که در ظاهر مفرد است اما معنی جمع دارد . مانند : طایفه ، گردان، خلق ، خانواده، ملت، گروه، گله، سپاه، قافله ، کاروان

نکته: اسم جمع را در زبان فارسی و عربی می توان جمع بست.

مانند: لشکر لشکرها

سپاه سپاهیان

قبیله قبایل

کلمات (شمارش)

مفرد

نشانه ی جمع

(ان، ات، ها)

فرزندان
کوچه ها
موجودات

جمع سالم

نشانه ی جمع

مفهوم جمع

مساجد
احکام
مدارس

جمع مکسر

نشانه ی جمع

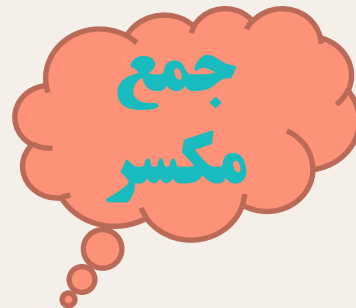
مفهوم جمع

امت
سپاه
گروه

اسم جمع

جمع

حوادث: حادثه

رسوم: رسم

شهادا: شهید

نکته: جمع مکسر مفرد دارد اما اسم جمع مفرد ندارد.

خسته نباشید

Teacher6_eqlid